

Kristi åpenbaringsdag står i forlengelsen av juletiden. I åpenbaringstiden, som er den tiden i kirkeåret vi går inn i, vises det fra søndag til søndag hvem han var, barnet som ble født og lagt i en krybbe. I den bibelteksten vi nå skal høre, får vi i et første glimt se barnet Jesus vise vei inn i mysteriet vi mer aner enn fullt ut forstår.

Prekentekest: Luk 2,40-52

Det står skrevet om Jesus i evangeliet etter Lukas:

Og gutten vokste og ble sterk, fylt av visdom, og Guds nåde var over ham. Hvert år pleide Jesu foreldre å dra til Jerusalem for å feire påske. Da han var blitt tolv år, dro de som vanlig opp til høytiden. Men da høytidsdagene var over og de skulle hjem, ble gutten Jesus igjen i Jerusalem uten at foreldrene visste om det. De trodde han var med i reisefølget, og gikk en dagsreise før de begynte å lete etter ham blant slektninger og venner. Da de ikke fant ham, vendte de tilbake til Jerusalem for å lete etter ham der. Først etter tre dager fant de ham i tempelet. Der satt han blant lærerne, lyttet til dem og stilte spørsmål. Alle som hørte ham, undret seg over hvor forstandig han var og hvor godt han svarte.

Da foreldrene så ham, ble de slått av undring, og hans mor sa: «Barnet mitt, hvorfor har du gjort dette mot oss? Din far og jeg har lett etter deg og vært så redde.» Men han svarte: «Hvorfor lette dere etter meg? Visste dere ikke at jeg må være i min Fars hus?» Men de forsto ikke hva han mente med det han sa til dem.

Så ble han med hjem til Nasaret og var lydlig mot dem. Men hans mor tok vare på alt dette i sitt hjerte. Og Jesus gikk fram i alder og visdom. Han var til glede for Gud og mennesker.

Slik lyder det hellige evangelium.

Fortellingen om Jesus som tolvåring i templet kommer i forlengelsen av julens evangelium og omskjærelsen på den åttende dagen. Så kommer dette dramaet vi nettopp har hørt. Jeg er sikker på at det er mange som kan leve seg inn i fortvilelsen hos Josef og Maria da de mistet barnet på veien.

I Jerusalem kunne folketallet mer enn tidobles i høytidene i de dager. Folk reiste i karavaner, store flokker. For alt jeg vet, kan det ha vært hundrevis av mennesker i reisefølget.

I Salmenes bok i Det gamle testamentet står flere av salmene merket med denne merknaden: «En sang ved festreisene». Folket gikk og sang. Det var god stemning. Vi kan tenke oss denne gjengen som kom fra Nasaret og gikk i dagevis. De sang ganske sikkert salmer. Fra Salme 122 kunne folket synge mens de gikk i karavaner: «Jeg ble glad da de sa til meg: 'Vi vil gå til Herrens hus.' Våre føtter står i dine porter, Jerusalem.» Eller fra Salme 127: «Hvis Herren ikke bygger huset, arbeider bygningsmennene forgjeves. Hvis Herren

ikke vokter byen, våker vaktmannen forgjeves.» De hadde sikkert fengende og gode melodier og dyktige forsangere som kunne lede sangen.

Gjennom sangskatten fra Salmenes bok kunne de synge om gleder og sorger, om hjelp i nød, som Salme 130: «Fra dypet roper jeg til deg, Herre. Herre, hør min røst! Vend øret til mitt rop om nåde.» Og fra Salme 133 om gleden over godt samhold: «Se, hvor godt og vakkert det er når brødre bor sammen! Det er som den fine oljen på hodet når den renner ned i skjegget, Arons skjegg, ned over linningen på kjortelen.» De så det nok for seg – og de sang.

Alle hadde de nok sine favoritter. De fant formaning, veiledning, undervisning og trøst i sin gamle salmeskatt som altså er Salmenes bok i vår Bibel. Tre ganger i året samlet folk seg fra hele landet i Jerusalem. Det var påske, som det fortelles om her. Det var pinse og løvhyttfesten. En dagsreise kunne utgjøre to til to og en halv mil. Mellom linjene forstår vi at Jesus nok var en sosial gutt, etter som de først på slutten av første reisedag lette etter ham blant familie og venner i karavanen som gikk mot Nasaret. De var nok vant med at han var sammen med andre.

Da de fant Jesus i tempelet på tredje dagen, reagerer Maria slik en mor bruker å reagere etter å ha vært redd lenge. Hun skjente på ham: «Barnet mitt, hvorfor har du gjort dette mot oss? Din far og jeg har lett etter deg og vært så redde.»

Men Jesus hadde altså vært i tempelet hele tiden. Der hadde han deltatt i interessante læresamtaler med de skriftlærde. Han lyttet til dem, stilte spørsmål og svarte også selv på en måte som gjorde at de undret seg over hva som bodde i denne tolvåringen av visdom og forstand, slik det også var oppsummert i starten av vår prekentekst: «Og gutten vokste og ble sterk, fylt av visdom, og Guds nåde var over ham.»

Og Jesus svarte sin mor: «Hvorfor lette dere etter meg? Visste dere ikke at jeg må være i min Fars hus?» I dette utsagnet fra gutten Jesus er det mye innhold. Han trekker opp en grense og uttaler seg med en uvanlig myndighet. Han var ennå ikke konfirmert, for bar mitsva som den jødiske konfirmasjonen kalles, kom først etter fylte tretten år.

I bibelteksten heies ikke Jesus fram som et vidunderbarn. Det er ikke det som har fokus, men vi forstår at barnet Jesus tenkte på seg selv som Guds Sønn. Dette samsvarer så godt med juledagens evangelium fra Johannesevangeliet om Ordet som var i begynnelsen, som var hos Gud og som var Gud, Ordet alt har blitt til ved, skaperordet. Og om det sanne lys som lyser for hvert menneske som kom til verden. Og Ordet som ble menneske og tok bolig iblant oss: «og vi så hans herlighet, en herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet.» Joh 1,14.

Så er det et høyst jordisk lite drama vi er vitne til i denne barndomsfortellingen hos Lukas. Kanskje er det Maria som har fortalt dette til Lukas. Det vet vi ikke.

Jesus som ble borte for reisefølget og de som regnet som en selvfølge at han var der, er en preken i seg selv. De hadde bare gått videre på sin vei lenge før de sjekket. «De trodde han var med i reisefølget,» stod det.

Hvordan er det med oss mennesker av i dag, kan vi stå i fare for å ta som en selvfølge at Jesus er med i reisefølget? Jeg tror vi kan lære noe grunnleggende viktig av denne bibelfortellingen som tross alt endte bra. Noe av det viktige som Josef og Maria nok lærte, var ordene Jesus selv sa, at han måtte være i sin Fars hus. De forstod det ikke da, for Guds navn var så hellig og folket hadde så stor ærbødighet for dette, at de fra gammeltestamentlig tid av hadde lært å si min Herre eller Gud der det stod skrevet Jahve, som er Guds navn. Senere skulle Jesus lære sine etterfølgere å be til Gud som Far.

I likhet med Maria og Josef finnes det mange som i dag begir seg ut på reiser. Det skjer mye i livet. Ting forandrer seg. Også mennesker forandrer seg. Årene går. Så oppdager man kanskje at dette med kirken og gudstjenesten, eller som vi sier i trosbekjennelsens tredje artikkel, de helliges samfunn, har kommet på avstand.

Hvor ble Jesus av? Som det gikk fram av denne bibelfortellingen, var det ikke Jesus som hadde reist av sted og blitt borte. Han var der i Guds hus hele tiden. Han oppgav sin adresse og har siden bekreftet sitt nærvær i de helliges samfunn, der nådemidlene, som er Guds ord og sakramentene dåp og nattverd, forkynnes rent og forvaltes rett. Han er nær i Bibelens ord og møter mennesker med nåde over alt der Ordet blir trodd.

I dag er Jesus nær i nattverdens brød og vin, som er hans eget legeme og blod som han ga til soning for alle våre synder.

For den som måtte stoppe opp og tenke etter, hvor ble han av? Er oppskriften den samme som for Maria og Josef, å vende tilbake til Guds hus der han har oppgitt sin adresse i de helliges samfunn, der han tilgir synd og fornyer oss i et hellig liv.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.